

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

10. A considerato cæli puncto, ipsos etia[m] Ethnicos, ad cælestem
amplitudinem inuitatos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

deseruntur. At diuina, cælestia, at æterna, nullo tempore, nullo casu amittuntur; neque amitti queunt. Quamobrem sunt rebus his caducis infinites meliora atque optabiliora, vel hoc solo etiam capite, quia durabiliora.

Huic durationi accedit magnitudo bonorum, quæ inibi obtinget. Quantis enim spatijs cælum illud latè circumductum terrarum angustias superat; tanta excedit immensitate gaudium beatorum, huius mundi illecebras. Res, quæ hîc pariunt delectationem, non simul, sed sensim, & successiuè, nec sine interruptione, & plurimarum molestiarum admixtione, sua commoda adferunt; quorum cum alterum succedit, prius euanescit. At, in cælo, totum illud æternum bonum, electis promissum, electorû est, & ab electis in æternum totum simul possidetur. Nam *quamuis non fuerimus ab æterno, tamen possidentes Deum, fruemur in eo etiam æternitate; quatenus infinitis retro sæculis extitit, mète nos retrorsum, & antorsum extendentes; sicut & tota immensitate fruemur, in immensum illud pelagus nos immergentes, vnus enim erimus spiritus cum Deo. Sensum igitur & gustum habebimus diuinorum, sicut & ipse Deus habet, etsi dispari gradu.* Quis itaque ex hac terra morientium ad illam terram viuentium nõn aspiret? Immò quis diuinam hîc prouidentiam non agnoscat, amet, prædicet, quæ si aliam nullam causam haberet (cum tamen habeat plurimas) tamen ob hanc solam benignissimè terras constringeret, concuteret, tot mortibus & miserijs repletet, vt eam nauicare, ac deserere disceremus, atque ad meliorem, ex hoc exilio potius, quàm natali solo, patriam appetendam incitemur.

Cur hoc non faceremus Christiani? Ethnici fecerunt. Quorum vnum iuuat testem adducere, ne videamur neruos nimium intendere, dum terrenas & delicatas mentes, ad rerum vanarum, mundi que huius contemptum, & desideria cælestium inuitamus. Ita igitur Romanus sapiens loquitur. *Virtus, quam affectamus, magnifica est. non quia per se beatum est, malo caruisse, sed quia animum laxat, ac preparat ad cognitionem cælestium, dignumq; efficit, qui in consortium Dei veniat. Tunc consummatum habet plenumq; bonum sortis humane, cum calcato omni malo, petit altum, & in interiorem naturæ sinum venit. Tunc iunat inter sidera*

IX.

Leonard.
Lect. lib. 4. de
diuin. Perf.
cap. 4.

X.

Senec. lib. 1.
Nat. qq. in
proœm.

ipsa vagantem, diuitum pauimenta ridere, & totam cum auro
 terram: non illud tantum dico quod egescit & signandum moneta
 dit, sed & illud, quod in occulto seruat posteriorum auaritia. Nec
 ante contemnere porticus, & lacunaria ebore fulgentia, & consilio
 uas, & deriuata in domos flumina, quam totum circumeat mundum,
 & terrarum orbem superne despiciens, angustum, & magna ex parte
 opertum mari, etiam qua exstat, late squalidum, & aut usum, ante
 gentem, sibi ipse ait: Hoc est illud punctum, quod inter tot gentes
 & igni diuiditur? O quam ridiculi sunt mortalium termini! Vnde
 Istrum Dacus non exeat: Strymo Thracas includat: Partibus
 Euphrates: Danubius Sarmatica ac Romana differminet: Rhodanus
 Germania modum faciat: Pireneus medium inter Gallias & Hispa
 nias iugum extollat; inter Egyptum & Aethiopiae harenarum
 culta vastitas jaceat. Si quis formicis det intellectum hominis, non
 & illa unam aream in multas prouincias diuidit? Cum te in illa
 re magna sustuleris; quotiens videbis exercitus subrectis ire vesibus
 & quasi magnum aliquid agatur, equitem modo vltiora explorat
 tem, modo a lateribus affusum, libebit dicere:

It nigrum campis agmen.

Formicarum iste discursus est, in angusto laborantium. Quid illic
 nobis interest, nisi exigui mensura corpusculi? Punctum est istud,
 quo navigatis, in quo bellatis, in quo regna disponitis: minima, etiam
 cum illis utrimque Oceanus occurrit. Sursum ingentia spatia sunt,
 quorum possessionem animus admittitur: at ita minimum secum
 corpore tulit, si sordidum omne deterfit, & expeditus leuisque ac
 tentus modico emicuit. Cum illa terigit, alitur, crescit: ac vnde
 vinculis liberatus, in originem redit. Et hoc habet argumentum diu
 nitatis suae, quod illum diuina delectant: nec ut alienis interest, sed ut
 suis. Secure spectat occasus siderum atq; ortus, & tam diuersas con
 cordantium vias. Obseruat ubi quaeq; stella primum terris lumen
 ostendat, ubi culmen eius summum, qua cursus sit, quousque descendat.
 Curiosus spectator excutit singula, & querit. Quidni querat? Sed
 illa ad se pertinere. Tunc contemnit domicilij prioris angustias. Quan
 tum enim est, quod ab vltimis littoribus Hispania vsque ad Indos
 patet? Paucissimorum dierum spatium, si nauem suus ventus implent.
 At illa regio caelestis per triginta annos velocissimo sideri viam praestat.

numquam resistenti, sed equaliter cito. Illic demum discit, quod diu quaesuit; illic incipit DEVM nosse; cui, vt Arnobius loquitur, punctum terra est, & sub nutu omnia constituta.

Arnob. lib. 7.
aduers. Gent.

XL

Quod si igitur, è re maxime formidanda, qualis est terræ motus, quædam existunt utilitates, quid de ipsa terra atque elementis ceteris debet cogitari? quàm vtibiles, & in rem nostram, erunt reliquæ creaturæ? quarum quidem vires & præstantes effectus plurimos vel experientia, vel industria humana indagauit, haud est tamen ambigendum, plurimas quoque earum nos virtutes latere, causasque maximas, in diuinis consilijs, & Dei diphthera, reconditas, à nobis ignorari. Quod vel ipsum admirabili Numinis providentiæ perbene censeat D. Chrysostr. ascribendum, cuius sapientissima dispositione factum est, vt neque omnia nesciremus, ne deessent nobis tam industrij Architecti laudandi opera & argumenta; neque omnia sciremus, ne scientijs inflati superbiremus. E cuius S. Patris doctrina, discimus, si quid legamus, audiamus, aut videamus vel esse, vel fieri, in mundo, cuius nobis vel vsus, vel causa incognita in mentem non veniat; cogitandum tamen esse, nihil à natura, ne dum à Deo, fieri frustra, sed vsu maximum, causamque optimam eiusce rei creandæ, vel permittendæ fuisse. Quonia mirabilia opera Altissimi solius, & gloriosa, & absconsa, & inuisa opera illius: vt, in omnium rerum varietate, merito opifex earum suspiciendus, amandus & celebrandus sit, neque de nobilissimo cuiusque fine & vsu sit à quoquam dubitandum. Quemadmodum enim, qui tabernam, Pharmacopolæ intrans, innumeras hic suo ordine pyxides, illic testas; alibi capsas, alibi vitra, & ampullas, in suis forulis, longa ferie stantes conspicit; itémque aridos flores, siccatas herbas, fibras radicum, mensuras, pondera, vasa, & omnis generis instrumenta; quibus alia decoquuntur, alia refrigerantur, alia percolantur; alia, quæ in colo subsederunt, contrita læuigantur; alia in iuncea fiscellis, vel sparteis saccis exprimuntur; alia forficulis incisa incernuntur cribro, alia tunduntur & teruntur pistillo; sicut, inquam, qui hæc conspicit, etsi ignoret, ad quem ea rerum & negotiorum varietas vsu seruiat, haud tamen iudicat, eam temere esse ab herbario, aut medicamentario illuc comporta-

S. Chrysostr.
hom. 10. ad
pop.

Ecclesi. 11. 4.